9. SINIF TÜRK DILI VE EDEBIYATI DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · ÖĞRENCİ KÂĞIDI

Senaryo 2 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

ADI SOYADI	SINIFI / NO	PUAN

Açıklama: Bu sınav 6 sorudan oluşmaktadır. Süre 40 dakikadır. Her sorunun puanı yanında yazılıdır. Cevaplarınızı ilgili alana, işlemlerinizi ve gerekçelerinizi göstererek yazınız.

- TDE2.2 "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme
- TDE4.3 Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

1. **15 puan**

Bir tren kalkar sabaha karşı,
Elimde soğumuş bir bardak çay.
Gidenin ardından bakar kalırım;
Raylar uzar, içim daralır.
Bir mektup gelir aylar sonra,
Zarfın üstünde tanıdık bir el.
Okudukça ısınır avuçlarım;
Yollar kısalır, dünya güzel.
Şimdi her tren sesinde
Bir kapı aralanır içimde.
Belki bu kez dönen odur diye
Bekleyişim türküye döner.
(Özgün metin)

Şiir dörder dizelik üç kıtadan oluşur (1-4, 5-8 ve 9-12. dizeler). Aşağıdaki grafik, şiirdeki ruh hâlinin kıtalara göre değişimini göstermektedir.

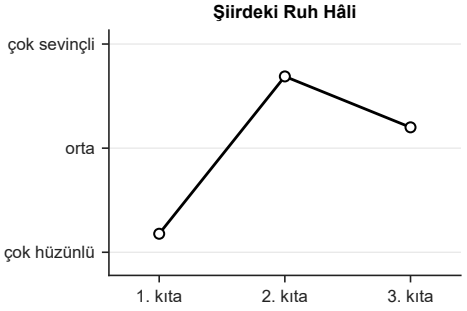

a) Grafikte ruh hâlinin en hüzünlü olduğu kıtayı belirtiniz ve bu duyguyu o kıtadan bir dizeyle gösteriniz. (8 p)

b) 2. kıtada ruh hâlinin yükselmesinin nedenini şiire dayanarak açıklayınız. (7 p)

2.

20 puan

Bir öğrenci, aşağıdaki şiiri defterine yazmış ve kenarına notlar almıştır.

Anneme	
1 Sesin bir bahar sabahı,	*1. dize: ses, bahar sabahına benzetilmiş*
2 Açar içimde bütün kapılar.	
3 Sen gülünce susar rüzgâr,	*3.-4. dize: söz sanatı yok, gerçek anlatım*
4 Durur dalında yapraklar.	
5 Ne zaman yorulsam bu şehirde	*Son dize: sokaklar kişileştirilmiş*
6 Seni çağırır bütün sokaklar.	
	Ana duygu: sevgi ve özlem

a) Öğrencinin notlarından biri yanlıştır. Yanlış notu belirtip gerekçesiyle düzeltiniz. (10 p)

b) Şiirin 3. ve 4. dizelerinin şiirin anlamına katkısını açıklayınız. (7 p)

c) Öğrencinin "Ana duygu: sevgi ve özlem" notunu şiirden dizelerle destekleyiniz. (3 p)

3.

15 puan

Köyün ortasında eski bir çeşme,
Yorgun bir dede gibi durur.
Kaç kuşak yüzünü yıkamış onda,
Taşları her birini hatırlar.
Akşam olunca sessizce ağlar
Gidenlerin ardından, şırıl şırıl.
Bir çocuk eğilip avuç açınca
Yeniden güler, yeniden gençleşir.
(Özgün metin)

a) İlk dörtlükte çeşmenin nasıl anlatıldığını söz sanatları açısından belirtiniz ve bunun şiirin anlamına katkısını açıklayınız. (8 p)

b) Son iki dizede çeşmenin "yeniden gençleşmesi" neyi anlatmaktadır? Şiirin bütünüyle ilişkilendirerek yorumlayınız. (7 p)

4. 15 puan

Bir dostum "Güzel söz söylemek için önce susmayı bilmek gerekir." derdi. Önceleri bunu anlamazdım. Sonra gördüm ki en çok konuşanlar, en az dinlenenlerdir. Söz, suskunluğun içinden çıktığında değer kazanır; tıpkı geceden sonra gelen sabah gibi. Bir sofrada en son konuşan ama en çok dinlenen kişi dedemdi. O konuştuğunda herkes susardı; çünkü o, susmayı bilirdi. (Özgün deneme)

a) Yazarın bu metinde savunduğu düşünceyi yazınız. (6 p)

b) "tıpkı geceden sonra gelen sabah gibi" benzetmesinin yazarın düşüncesini nasıl desteklediğini açıklayınız. (9 p)

5. 20 puan

I. metin:

Ben gelmedim dava için,

Benim işim sevi için.

Dostun evi gönüllerdir,

Gönüller yapmaya geldim.

(Yunus Emre, 13-14. yüzyıl; kamu malı. dava: kavga, çekişme; sevi: sevgi)

II. metin:

Gönül yapmak, bir duvar örmekten zordur. Taşı taşın üstüne koyarsınız, duvar yükselir; ama kırılmış bir gönlü onarmak için önce dinlemeyi, sonra susmayı bilmek gerekir. Bugün hepimiz bir şeyler inşa etmenin peşindeyiz: daha büyük evler, daha hızlı yollar. Oysa insanın yapabileceği en güzel yapı, bir başkasının yüzündeki tebessümdür. (Özgün deneme)

a) İki metnin ortak temasını yazınız. (4 p)

b) "Gönül yapmak" ifadesinin iki metinde kazandığı anlamı açıklayınız. (10 p)

c) İki metin aynı düşünceyi farklı biçimlerde anlatmaktadır. Bu farklardan birini belirtip okur üzerindeki etkisini açıklayınız. (6 p)

6. 15 puan

Akşam deniz kıyısında
Güneş bir nar gibi çatladı.
Martılar kanadında kızıl,
Dalgalar kıyıya yorgun yattı.
Bir kayık döndü limana,
Ağlarında gümüş bir gün.
(Özgün metin)

Bu şiiri, şiirin havasını koruyarak 5–7 cümlelik bir betimleme paragrafına dönüştürünüz. Paragrafınızda en az üç farklı duyuya ait ayrıntı, şiirdeki benzetmeyi ("nar gibi") ve kendi bulduğunuz yeni bir benzetmeyi kullanınız. (15 p)